

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tribunal Poenitentiae Sev Libri Dvo Prior De Poenitente Ut Reo Posterior De Confessario Ut Judice

Stoz, Matthäus

Anno M.DC.LXXXIX.

§. 6. Per prolationem tantum materiale verborum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37144

fessarius jam potest sine omni reservatio-
 ne ad quamcunque injustam interrogatio-
 nem de peccatis confessis, vel aliâ simi-
 li materia respondere; *nihil scio ex confes-
 sione; nihil in ea audivi* &c. quia potest
 per huiusmodi verba (quibus, sicut hîc
 ei licitum est, pro suo arbitrio aliam vim
 attribuit) nihil aliud velle significare,
 quàm quòd v. g. *Turca non sit Christianus;
 Tenebra non sint lux; tria non sint
 quatuor*; vel quidvis aliud, quod verum
 est, idque etiam, ut Val. rectè addit, ju-
 ramento confirmare, si necesse sit. Non
 enim, ut dixi, tenetur Confessarius aut
 alius tam injustè & sacrilegè interroganti
 respondere ad ipsius mentem; nec verba,
 quæ profert, tenetur ad ipsum dirigere;
 nec ea in communi & usitatâ suâ significa-
 tione accipere. Neque tunc, si jurat,
 falsò jurat, aut Nomen Domini in vanum
 assumit.

Modus autem iste nullatenus contraria-
 tur citatæ Pontificiæ prohibitioni. Nam
 loquens, sicut hîc juxta dicta potest, de-
 trahit verbis usitatam vim significandi, &
 aliam pro suo libitu imponit. Unde jam
 verba exterius ab ipso prolata non ideo
 vera sunt, quòd *intelligat intra se aliud*,
 quàm ipsa verba significant; sicut fit in
 locutionibus cum reservatione mentali
 factis; sed idèd vera sunt, quia id, quod
 ex privata loquentis impositione signi-
 ficant, integrè & plenè dicunt esse, sicut
 est & in se, & in mente loquentis. Non
 involvit ergo iste modus ullam reserva-
 tionem; sed consistit in hoc solo, quòd
 loquens usitatam vim significandi à ver-
 bis tollat, & aliam attribuat, cum in ta-
 li casu non sit obligatus ad utendum ver-
 bis in usitata communi significatione;

& ipsa etiam Respubl. videatur hanc po-
 testatem cuius, in ejusmodi necessitate
 secretum suum contra injustum aggressò-
 rem tuendi, concedere juxta *supposit. 4.
 sup. n. 268.*

§. VI.

*Per prolationem tantum materi-
 lem verborum.*

273. Quartus modus insinuat a Tan-
 tom. 3. Diss. 6. q. 2. n. 34. Nam, ubi,
 inquit, nulla loquendi vel respondendi ob-
 ligatio urget, potest quis suo arbitrato ver-
 ba solè materialiter proferre; & qui-
 dem etiam si alioqui (formaliter & quoad
 significationem suam communem sum-
 pra) *planè falsa sint*. Vult quidem Tan-
 ex hoc principio inferre, quòd licitè sint
 in casu tali locutiones externæ cum men-
 tali reservatione factæ; sed rectius dicitur,
 quòd, supposito illo principio ut ve-
 ro, nulla profus sit necessitas ullius re-
 servationis. Et in nostro quidem pro-
 posito cum Confessarius vel tunc ma-
 ximè nullam habeat loquendi vel respon-
 dendi obligationem, quando injustè &
 impiè interrogatur de peccatis pœnitenti-
 um, ex sola eorum confessione Sacra-
 mentali cognitis, potest ille semper abs-
 que omni reservatione mentali, loco re-
 sponsonis, materialiter hæc, aut similia
 verba proferre: *nihil ex confessione de pec-
 cato hoc vel illo scio; nihil in ea de illo au-
 divi*, &c. quamvis arctissimè, & quod
 nunquam fieri potest, etiam ita strictè
 interrogaretur, ut si eadem verba forma-
 liter seu enuntiativè diceret, verum non
 diceret. Quod si ulterius urgeretur ad
 suam nescientiam contestandam his ver-
 bis;

P. Sto

Tribu

Poenite

E

S

bis : In sensu formali & enuntiativè loquendo nihil scio ex Confessione &c. potest hoc ipsum totum, & quidvis aliud adhuc tantum materialiter proferre ob prædictam causam.

Sed in hoc & priore modo sigillum vel aliud secretum tuendi, ut omnis abusus evitetur, bene observandum est, perleges Fidelitatis ad bonum commune & humanum commercium necessaria neutrum esse licitum, nisi cum his duobus requisitis. 1. ut constet, interrogationem esse injustam; maximè si competens Judex aut legitimus superior interroget; cum pro his eorumque Justitia semper, etiam in dubio, præsumi debeat. Azor. l.c. Reg. 4. 2. ut aliqua quoque necessitas cogat, & nullum aliud super sit medium, quo quis commodè possit suum secretum alienæ notitiæ, & se gravi damno subducere. Sic etiam Laym. lib. 4. tr. 3. cap. 13. n. 11. ad licitum usum æquivocationis requirit causam justæ necessitatis. His ergo observatis, si quis verba proferat vel in aliena significatione, vel in omnino nulla; tunc neque interrogantem injuriâ, neque Rempubl. vitâque socialem damno afficiet majore, quàm si prædoni, bona ejus invadere volenti, exponat arcem plumbæ onustam, vel omninò vacuum, eamque prædo arripiat, cum illâque discedat, ratus esse auro vel aliis rebus pretiosis refertam.

§. VII.

Per consignificationem.

274. Quintus denique modus sigillum vel aliud secretum servandi contra eos, qui injustis interrogationibus suis id extorquere conantur, delimitur ex Laym.

lib. 4. tr. 3. cap. 13. n. 7. v. Interim. & Tan. l. c. n. 28. qui ex communi docent, verba sæpe eo modo, & in iis circumstantiis proferri, ut ratione illarum præter id, quod ex vi primæ suæ institutionis & expressè significant, simul etiam significant, & *consignificant* saltem implicite aliquid aliud, ita ut audiens, inquit Laym. cit. n. 7. saltem generatim & confusè id facillè hinc & nunc advertere possit; & ab eodem, juxta Tan. etiam rationabiliter deberet tunc apprehendi & cognosci; maximè cum usus & consuetudo ita fert, ut homines per talia verba in talibus circumstantiis prolata communiter velint plus aliquid significare, quàm alioquin ex sua impositione significarent. Jam autem quòd licitè, aliquis loqui possit alteri, si id, quod dicit, verum sit accipiendo verba non inordinaria, quam secundum se habent; sed in adventitia illa significatione, quam tantum ex circumstantiis acquirunt, probat Tannerus inde, quia verba rectè & sine mendacio usurpantur in eo sensu (verò) quem audiens ipse percipere potest & debet. Quod si non percipiat, tunc propriâ insentiâ decipitur, inquit Laym, quod justè permittitur, si causa necessitatis postulet.

Jam ergo si Conf. sarius interrogetur de peccatis ex confessione cognitis, potest semper, sive sciat, sive non sciat, liberè, licitèque respondere etiam cum juramento: *nihil scio ex confessione; nihil in ea audiui, &c.* Si enim re ipsa sciat, tunc verum dicit accipiendo verba illa etiam in significatione, quam secundum se habent. Si autem re ipsa sciat, tunc itidem verum dicit, quia eadem verba in his circumstantiis præter significationem